Nina Vesterinen

LAUSUNTO 25.1.2023

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Helsingin kaupungin asiantuntijalausunto: Komission asetusehdotus lyhytaikaisia vuokramajoituspalveluja koskevien tietojen keräämisestä ja jakamisesta sekä asetuksen (EU) 2018/1724 muuttamisesta (valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle U 92/2022 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt 19.1.2023 Helsingin kaupungin asiantuntijalausuntoa komission asetusehdotuksesta lyhytaikaisia vuokramajoituspalveluja koskevien tietojen keräämisestä ja jakamisesta sekä asetuksen (EU)2018/1742 muuttamisesta (lyhytaikainen majoitustoiminta).

Yleistä asetusehdotuksesta

Komission asetusehdotuksen tavoitteena on harmonisoida ja parantaa lyhytaikaisten vuokramajoituspalveluiden tiedon luomisen ja jakamisen puitteita EU:ssa sekä parantaa lyhytaikaisen majoitustoiminnan sektorin läpinäkyvyyttä osana tasapainoista ekosysteemiä. Asetusehdotuksella pyritään varmistamaan myös tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille majoituspalvelujen tarjoajille ja vastaamaan EU-tason toimien tarpeeseen alalla. Lisäksi ehdotuksella pyritään helpottamaan viranomaisten päätöksentekoa lisäämällä saatavilla olevaa dataa lyhyen aikavälin majoitustoiminnasta näiden alueilla.

Ehdotuksen tavoitteena on erityisesti vähentää verkkoalustoille aiheutuvaa rasitetta, joka johtuu hajanaisista ja monimutkaisista tietojen jakamista ja avoimuutta koskevista vaatimuksista. Ehdotuksen tavoitteena on myös varmistaa, että viranomaisilla kuten kaupungeilla on käytettävissään tiedot, joita ne tarvitsevat suunnitellessaan ja pannessaan täytäntöön asianmukaista lyhytaikaisiin vuokramajoituspalveluihin liittyvää päätöksentekoa.

Yksityiskohtaiset kommentit

Helsingin kaupungin mukaan lyhytaikainen vuokramajoitus tarjoaa etuja ja mahdollisuuksia majoittujille, majoittajille, koko matkailuekosysteemille ja matkailualueen kehittymiselle. Toisaalta se aiheuttaa myös huolta erityisesti paikallisille, jotka saattavat kärsiä muun muassa mahdollisesta majoittujien häiriökäyttäytymisestä ja kohtuuhintaisten asuntojen vähenemisestä.

EU-tasoinen yhtenäinen sääntely lisäisi periaatteessa kyseisen majoitussegmentin toiminnan vertailtavuutta ja asettaisi majoitustoimijat tasavertaisempaan asemaan. Vaikka ehdotuksen tavoitteet ovat lähtökohtaisesti kannatettavia, asetusehdotuksessa esitetyt toimenpiteet eivät ole kuitenkaan kovin yksinkertaisia ja helposti toteutettavissa olevia. On myös epävarmaa, saataisiinko toimenpiteillä kiinni sitä majoitustarjoajien joukkoa, joka ei noudata tällä hetkelläkään voimassa olevia ohjeita. Ammattimaista majoitustoimintaa harjoittavan tulee nykyiselläänkin noudattaa muiden samankaltaisten toimijoiden lailla muun muassa maankäyttö- ja rakennuslain rakennuslupaa koskevia säännöksiä, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettua lakia, terveydensuojelulakia ja toimintaa koskevaa verolainsäädäntöä. Mahdollinen uusi sääntely lisännee myös kuntien hallinnollista taakkaa.

25.1.2023 LAUSUNTO

Helsinki haluaa tähdentää, että sääntelyn tulee toimia mahdollistajana, olla sujuvaa, selkeää, päällekkäisyyttä välttävää ja joustavaa sekä kannustaa yrityksiä ja yksilöitä toimeliaisuuteen. Muun muassa asetusehdotuksen suhdetta muuhun EU-sääntelyyn tulisi selkeyttää.

Koska Suomessa ei ole nykytilanteessa käytössä ehdotuksessa mainittua lyhytaikaiseen majoitustoimintaan liittyvää rekisteröintimenettelyä, vaikuttaisi asetusehdotus Suomessa tapahtuvaan lyhytaikaiseen vuokra-majoitustoimintaan vasta, jos rekisteröintimenettely otettaisiin käyttöön. Tässä mahdollisessa tilanteessa Helsinki pitää kansallisen tason ratkaisua matkailun kehittämisen kannalta kannatettavimpana. Jos rekisteröintijärjestelmän valmistelu Suomessa käynnistetään, ottaa Helsinki yksityiskohtaisemmin kantaa muihin asioihin valmistelun edetessä.

Helsinki yhtyy työ- ja elinkeinoministeriön laatimassa muistiossa (EU/1466/2022) esitettyihin asetusehdotuksen mahdollisiin vaikutuksiin ja huomioitaviin asioihin.

Koska majoittajia, majoituspaikkoja ja alustoja, joilta majoituksia varataan, on lukematon määrä, yksityiskohtaista ja kattavaa tietoa lyhytaikaisen vuokraustoiminnan majoittajista ja majoituksen määristä ei ole helppoa saada. Vaikka rekisteröintijärjestelmä jossain vaiheessa otettaisiin Suomessakin käyttöön, on hyvä huomata, että tiedonkeruuta vaikeuttaa muun muassa majoittajien mahdollisuus listata oma asuntonsa useammille alustoille, myös EU:n ulkopuolella sijaitseville. Teknologioiden kuten tekoälyn ja rajapintojen kehittyessä tiedonkeruutavat ja tiedon kattavuus ovat kehittyneet nopeasti. Näitä hyödyntämällä saadaan jo nykytilanteessa varsin luotettavaa tietoa muun muassa majoittajien määristä sekä majoituskapasiteetista ja sen käytöstä matkailun kehittämiseen. Esimerkiksi nykyisen arvion mukaan Helsingin matkailuun liittyvistä yöpymisistä noin 17 prosenttia on niin sanottuja rekisteröimättömiä yöpymisiä, joihin lyhytaikaiset yöpymiset vuokra-asunnoissa kuuluvat. Luvattoman majoituksen valvontaan mahdollinen rekisteröintijärjestelmä toki toisi uusia työkaluja.

Lisätiedot: Helsingin kaupunki, elinkeino-osasto, matkailupäällikkö Nina Vesterinen
nina.vesterinen@hel.fi.